

Justitieutskottets betänkande 2021/22:JuU37

Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN och förslagen till ändringar i lagen om intensivövervakning med elektronisk kontroll, lagen om belastningsregister, fängelselagen, brottsdatalagen och lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Syftet med förslagen är att förbättra EU:s medlemsstaters informationsutbyte om brottmålsdomar och göra det möjligt för medlemsstaterna att få reda på vilka andra medlemsstater som har uppgifter i sina kriminalregister om en tredjelandsmedborgare.

Den nya lagen och lagändringarna som gäller anpassningar till förordningen om Ecris-TCN föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 28 juni 2022.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:172 Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU.

Två yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU5

Reservation13

 Ändrade bestämmelser om fingeravtryck, punkt 2 (SD)13

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag14

 Propositionen14

 Följdmotionen14

Bilaga 2

Regeringens lagförslag15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN
 2. lag om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll
 3. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister
 4. lag om ändring i fängelselagen (2010:610)
 5. lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177)
 6. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:172 punkterna 1–6.

2. Ändrade bestämmelser om fingeravtryck

Riksdagen avslår motion

2021/22:4548 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation (SD)

Stockholm den 19 maj 2022

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Gustaf Lantz (S), Carina Ödebrink (S), Juno Blom (L), Tobias Andersson (SD), Martin Marmgren (MP), Ingemar Kihlström (KD), Anna Wallentheim (S) och Malin Björk (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2021/22:172 Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU. EU har antagit en förordning om att inrätta ett system som ska göra det möjligt för medlemsstaterna att på ett effektivt sätt få reda på vilka andra medlemsstater som har uppgifter i sina kriminalregister om en tredjelandsmedborgare (Ecris-TCN). I propositionen föreslår regeringen de lagändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till förordningen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

En motion med två yrkanden har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN och förslagen till lag om ändring i lagen om intensivövervakning med elektronisk kontroll, lagen om belastningsregister, fängelselagen, brottsdatalogen och lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Syftet med förslagen är att det ska bli möjligt för EU:s medlemsstater att få reda på vilka andra medlemsstater som har uppgifter i sina kriminalregister om en tredjelandsmedborgare.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att fingeravtryck bör tas på tredjelandsmedborgare som döms för ett brott med maximistraff om minst tolv månader och att fingeravtryck ska förstöras av Kriminalvården först efter det att uppgifterna har verifierats som inlagda och registrerade i Ecris-TCN.

Jämför reservationen (SD).

Propositionen

Bakgrund

Ecris är ett informationssystem för utbyte av uppgifter ur kriminalregister inom EU som har varit i bruk sedan 2012. Syftet med systemet är att förbättra utbytet av uppgifter ur kriminalregister mellan medlemsstaterna. Förutsättningarna för användningen av systemet regleras i rambeslutet¹ om Ecris. Rambeslutet har genomförts i svensk rätt genom framför allt ändringar i lagen (1998:620) om belastningsregister och förordningen (1999:1134) om belastningsregister (prop. 2011/12:163, bet. 2012/13:JuU4, rskr. 2012/13:59). Enligt rambeslutet ska varje medlemsstat som meddelar en dom mot en annan medlemsstats medborgare informera medborgarstaten om domen. Medborgarstaten ska därefter lagra informationen.

¹ Rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll. Rambeslutet har ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/884 av den 17 april 2019 om ändring av rådets rambeslut 2009/315/RIF vad gäller utbyte av uppgifter om tredjelandsmedborgare och vad gäller det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris) samt om ersättande av rådets beslut 2009/316/RIF.

Ecris är ett decentraliserat system som baseras på medlemsstaternas nationella kriminalregister. Det är alltså inte fråga om en EU-gemensam databas och systemet innebär inte att medlemsstaterna har direktåtkomst till andra medlemsstaters kriminalregister. Även om Ecris kan användas oavsett den dömdes medborgarskap innebär den nuvarande ordningen att systemet i praktiken endast är effektivt för utbyte av information om dömda unionsmedborgare. När en medlemsstat i stället dömer en tredjelandsmedborgare finns det inte någon medborgarstat som kan underrättas om domen via Ecris.

I syfte att möjliggöra ett effektivt utbyte mellan medlemsstaterna även när det gäller kriminalregisteruppgifter om tredjelandsmedborgare har EU antagit förordningen om Ecris-TCN². Förordningen, som är direkt tillämplig i medlemsstaterna, lägger fast regler om inrättandet av ett centralt system på unionsnivå. Det nya systemet, Ecris-TCN, är inte avsett att ersätta det befintliga Ecris utan kommer att fungera som ett komplement.

Ecris-TCN kommer inte att innehålla några uppgifter om domar, utan endast sådana uppgifter som krävs för att identifiera de medlemsstater som innehar kriminalregisteruppgifter om tredjelandsmedborgare.

Förordningen omfattar i första hand tredjelandsmedborgare, dvs. personer som inte är unionsmedborgare eller som är statslösa eller vars medborgarskap är okänt. Av artikel 2 framgår emellertid att regleringen också – med ett undantag – omfattar unionsmedborgare som även är medborgare i ett tredjeland.

Inrättandet av Ecris-TCN innebär att det befintliga systemet Ecris i mycket större utsträckning kommer att användas för utbyte av kriminalregisteruppgifter om tredjelandsmedborgare. I syfte att möjliggöra ett ändamålsenligt sådant utbyte har ändringsdirektivet³ antagits. Ändringsdirektivet är inte direkt tillämpligt, utan det ska genomföras i svensk rätt. Medlemsstaterna ska senast den 28 juni 2022 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet (artikel 3.1).

Av ändringsdirektivet följer bl.a. en skyldighet för den dömande medlemsstaten att säkerställa att domar som har meddelats på dess territorium åtföljs av uppgifter om den dömda personens samtliga medborgarskap, om den dömda personen är medborgare i någon annan medlemsstat eller tredjelandsmedborgare (artikel 1.3).

Vidare regleras hur en centralmyndighet ska ansöka om uppgifter ur kriminalregistret hos andra medlemsstater för att kunna tillhandahålla dessa

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816 av den 17 april 2019 om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för att komplettera det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (förordningen om Ecris-TCN).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/884 av den 17 april 2019 om ändring av rådets rambeslut 2009/315/RIF vad gäller utbyte av uppgifter om tredjelandsmedborgare och vad gäller det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris) samt om ersättande av rådets beslut 2009/316/RIF (ändringsdirektivet).

till en tredjelandsmedborgare som ansöker om uppgifter om sig själv (artikel 1.4 b).

Det görs även ett tillägg som innebär att en medlemsstat som besvarar en ansökan om uppgifter om domar avseende en tredjelandsmedborgare ska överföra uppgifter om fällande domar både i den staten och i tredjeländer, i den mån uppgifterna har förts in i statens kriminalregister (artikel 1.5 b).

Genom ändringsdirektivet införs en skyldighet för medlemsstaterna att bifoga tillgängliga ansiktsbilder vid underrättelser om domar (artikel 1.8 a).

Svensk lag ska anpassas till EU:s nya regelverk för utbyte av brottmålsdomar

En EU-förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Regeringen föreslår att en ny lag med kompletterande bestämmelser till förordningen om Ecris-TCN ska införas. Termer och uttryck i den nya lagen ska ha samma betydelse som i förordningen. Vid tillämpningen av lagen ska med tredjelandsmedborgare också avses en unionsmedborgare som även är medborgare i ett tredjeland. Hänvisningar till förordningen i den nya lagen ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i dess vid varje tidpunkt gällande lydelse.

Personuppgifter som förs in i Ecris-TCN kommer att registreras centralt för att göra det möjligt att identifiera de medlemsstater som har kriminalregisteruppgifter om tredjelandsmedborgare. Det innebär att möjligheterna till kartläggning av enskilda ökar (jfr 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen). Även om Ecris-TCN inte kommer att innehålla information om domar är det fråga om registrering av uppgifter av integritetskänslig natur, bl.a. fingeravtryck och ansiktsbilder. I den mån det behövs kompletterande bestämmelser i svensk rätt bör överföringen av uppgifter till Ecris-TCN därför regleras i lag. Det är lämpligt att de bestämmelser som behövs för att komplettera förordningen samlas i en särskild lag.

Regeringen föreslår att Ecris-TCN ska användas endast när det görs en sökning i belastningsregistret efter begäran av en myndighet eller av en enskild som begär uppgifter om sig själv. Ecris-TCN ska enligt propositionen få användas för samma ändamål som belastningsregistret. Om ändamålet ligger utanför förordningens obligatoriska tillämpningsområde ska Ecris-TCN användas endast om det efterfrågas av den myndighet som begär uppgifterna.

Om en myndighet beslutar att Ecris-TCN i ett visst fall inte ska användas ska den enligt regeringens förslag underrätta Polismyndigheten om detta i samband med att den begär uppgifter ur belastningsregistret.

Vid en sökning i belastningsregistret på en unionsmedborgare ska Polismyndigheten använda Ecris-TCN dels om det av lag eller annan författning följer att ett utdrag ur belastningsregistret ska visas upp eller lämnas, dels om det efterfrågas av den som begär uppgifter ur belastningsregistret. Det ska i lagen om belastningsregister upplysas om att det i förordningen om Ecris-TCN och i kompletteringslagen finns bestämmelser

om användning av Ecris-TCN i samband med begäran om uppgifter ur belastningsregistret.

Fingeravtryck

Uppgiftsposten i Ecris-TCN ska enligt förordningen innehålla uppgifter om fingeravtryck i den utsträckning som sådana har samlats in i enlighet med nationell rätt under ett brottmålsförfarande (artikel 5.1 b i). Därutöver fastställer förordningen minimikriterier för uppgifter om fingeravtryck som medlemsstaterna ska föra in i Ecris-TCN (artikel 5.1 b ii). Enligt dessa ska uppgiftsposten innehålla uppgifter om fingeravtryck antingen i de fall tredjelandsmedborgaren har dömts till ett fängelsestraff om minst sex månader eller då denna person har dömts för ett brott som enligt medlemsstatens rätt är belagt med ett maximalt fängelsestraff om minst tolv månader. Det är enligt propositionen respektive medlemsstat som avgör vilket av dessa minimikriterier som ska användas.

Enligt nuvarande nationell reglering tas fingeravtryck i brottmålsförfaranden under förundersökningen. Dessa fingeravtryck behandlas därefter i Polismyndighetens fingeravtrycksregister, tillsammans med uppgifter om fingeravtryck som tagits enligt 19 § lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll eller som har överförts till Sverige med stöd av rambeslutet om Ecris. För att uppfylla den grundläggande skyldigheten att uppgiftsposterna ska innehålla uppgifter om fingeravtryck i den utsträckning sådana har samlats in i enlighet med nationell rätt under ett brottmålsförfarande, skulle det alltså vara tillräckligt att Polismyndigheten kan föra in fingeravtrycken från fingeravtrycksregistret.

Utöver detta har Sverige emellertid en skyldighet att säkerställa att uppgifter om fingeravtryck kan inkluderas i enlighet med något av de minimikriterier som nämnts ovan. Enligt regeringen bör Sverige använda sig av kriteriet att tredjelandsmedborgaren har dömts till ett fängelsestraff om minst sex månader.

I många fall där en person döms till ett sådant straff torde uppgifterna om dennas fingeravtryck redan finnas i Polismyndighetens fingeravtrycksregister. De nuvarande reglerna om upptagning av fingeravtryck under förundersökning innebär emellertid inte någon garanti för att så är fallet. Det krävs därför ändringar i de nationella reglerna om upptagning av fingeravtryck i brottmålsförfaranden.

Förordningen om Ecris-TCN reglerar inte på vilket sätt medlemsstaterna ska säkerställa att uppgifterna om fingeravtryck finns tillgängliga för att föras in i uppgiftsposten. Det skulle därmed vara möjligt att genomföra ändringar som innebär ett utökat upptagande av fingeravtryck i förundersökningsskedet. Mot ett sådant förfarande talar emellertid att den slutliga utgången i brottmålsförfarandet är osäker under det skedet. För att säkerställa förordningens minimikrav skulle en utökad upptagning av fingeravtryck under förundersökningen därför behöva omfatta avsevärt fler fall än de där

fängelsestraff om minst sex månader faktiskt döms ut genom domar som får laga kraft.

Upptagning av fingeravtryck utgör ett intrång i den enskildes fri- och rättigheter. En utvidgning av möjligheterna att ta fingeravtryck bör därför inte gå längre än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med utvidgningen.

Regeringen anser därför att den utökade upptagningen av fingeravtryck bör förläggas till verkställighetsskedet, dvs. då den som dömts avtjänar fängelsestraffet. På så sätt kan upptagningen av fingeravtryck begränsas till personer som har dömts till ett fängelsestraff om minst sex månader.

Fingeravtryck vid verkställighet i anstalt

Regeringen föreslår att Kriminalvården eller, om det är lämpligare, Polismyndigheten ska ta fingeravtryck av en intagen som ska verkställa ett fängelsestraff om minst sex månader.

Enligt nuvarande reglering om upptagning av fingeravtryck i brottmålsförfaranden är det undersökningsledaren eller Polismyndigheten som beslutar om det [se 6 § förordningen (1992:824) om fingeravtryck m.m.]. De nu aktuella fingeravtrycken ska emellertid inte tas under förundersökningen, utan under verkställigheten av ett fängelsestraff.

Den som döms till fängelse avtjänar enligt huvudregeln sitt straff i kriminalvårdsanstalt. Kriminalvården är den myndighet som ansvarar för verkställigheten. Som Kriminalvården anför är det därför både naturligt och effektivt att myndigheten ska kunna ta fingeravtrycken.

Upptagningen av fingeravtryck kräver emellertid utrustning som endast Polismyndigheten har tillgång till i dagsläget. Även Polismyndigheten bör därför kunna ta fingeravtryck under verkställighetsskedet. Regleringen bör därför utformas så att fingeravtrycken ska tas av Kriminalvården eller, om det är lämpligare, av Polismyndigheten. Regeringen avser att återkomma med att ge Kriminalvården i uppdrag att i samverkan med Polismyndigheten närmare utreda och lämna förslag på vilka kriminalvårdsanstalter som bör förses med utrustning för att kunna ta fingeravtryck.

Regeringen anser att upptagningen av fingeravtryck av dömda som verkställer ett fängelsestraff i kriminalvårdsanstalt bör regleras i fängelselagen (2010:610). Det bör således i 8 kap. fängelselagen införas en ny bestämmelse som anger att fingeravtryck ska tas av en intagen vid verkställighet av en dom eller ett beslut om fängelse i lägst sex månader. Som anges ovan bör fingeravtrycken tas av Kriminalvården eller, om det är lämpligare, Polismyndigheten.

Placeringen av bestämmelsen i 8 kap. fängelselagen innebär att den våldsanvändning som är tillåten för Kriminalvården för de kontroll- och tvångsåtgärder som omfattas av kapitlet kommer att gälla även för upptagningen av fingeravtryck. Det behövs därför inte någon särskild reglering för den situationen att den dömda personen inte medverkar till upptagningen.

Regeringen föreslår att det för dömda som ska verkställa fängelsestraff om sex månader genom intensivövervakning med elektronisk kontroll, ska det vara ett villkor för intensivövervakningen att den dömda personen lämnar fingeravtryck. Polismyndigheten ska ta fingeravtrycken efter att Kriminalvården har förelagt den dömda personen att lämna fingeravtryck.

Regeringen föreslår att fingeravtrycken ska tas så snart som möjligt efter att verkställigheten inletts och att fingeravtryck ska tas om den dömda inte redan finns i Polismyndighetens fingeravtrycksregister. Fingeravtryck ska kunna tas på nytt om det finns särskilda skäl.

Kriminalvårdens behandling av fingeravtrycken

Regeringen föreslår att när fingeravtrycken har tagits emot av Polismyndigheten ska Kriminalvården omedelbart förstöra eventuella kopior som myndigheten har. Kriminalvården ska få medges direktåtkomst till fingeravtrycksregistret.

Avsikten med de föreslagna bestämmelserna om upptagning av fingeravtryck är att avtrycken ska behandlas i Polismyndighetens fingeravtrycksregister för att bl.a. underlätta utredning och lagföring vid framtida brott. Skyldigheten för Kriminalvården att sända upptagna fingeravtryck till Polismyndigheten kan regleras på förordningsnivå.

Kriminalvården bör enligt propositionen inte behandla fingeravtrycken i större utsträckning än vad som är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen. Efter att fingeravtrycken har tagits emot av Polismyndigheten bör Kriminalvården därför omedelbart förstöra eventuella kopior som myndigheten innehar, liksom de biometriska data som tas fram ur dessa. Detta bör framgå av den nya bestämmelsen i fängelselagen.

Eftersom Kriminalvården ska sända över fingeravtrycken till Polismyndigheten och därefter förstöra eventuella kopior, blir myndighetens behandling av uppgifterna begränsad. Det behövs dock ändå stöd för den behandling som myndigheten kommer att utföra.

Fingeravtrycken ska behandlas i fingeravtrycksregistret

Regeringen föreslår att fingeravtryck som tas av dömda ska behandlas i Polismyndighetens fingeravtrycksregister. Bestämmelsen som reglerar längsta tid för behandlingen ska ändras så att den omfattar uppgifter om en dömd person. För att upptagningen av fingeravtrycken av dömda enligt fängelselagen och lagen om intensivövervakning genom elektronisk kontroll ska fylla avsedd funktion krävs vidare att avtrycken registreras i Polismyndighetens fingeravtrycksregister.

För att de aktuella fingeravtrycken ska kunna behandlas i registret krävs ett tillägg i 5 kap. 12 § polisens brottsdatalog, som anger vilka fingeravtryck som får behandlas i registret. Några ytterligare författningsändringar krävs inte för att uppgifterna ska kunna behandlas.

Enligt 5 kap. 15 § första stycket polisens brottsdatalog får uppgifter om en misstänkt person inte behandlas längre än tre månader efter att uppgifterna om den registrerade har tagits bort ur misstankeregistret och belastningsregistret. Bestämmelsen är tillämplig i den situationen att fingeravtryck tas av en misstänkt som därefter döms för brottet. Däremot är det tveksamt om den kan anses tillämplig på fingeravtryck som tas av redan dömda personer med stöd av de föreslagna bestämmelserna i fängelselagen och lagen om intensivövervakning med elektronisk kontroll. Bestämmelsen i 5 kap. 15 § första stycket polisens brottsdatalog bör därför ändras så att den uttryckligen omfattar inte bara misstänkta utan även dömda personer. Bestämmelsen kommer i stora drag att överensstämma med reglerna om längsta tid för behandling i förordningen om Ecris-TCN.

Ansiktsbilder m.m.

Genom ändringsdirektivet införs en skyldighet för medlemsstaterna att bifoga tillgängliga ansiktsbilder vid underrättelser om domar. Regleringen innebär att ansiktsbilder endast ska överföras om de är tillgängliga för centralmyndigheten. Ansiktsbilder som behandlas i Polismyndighetens signalementsregister är tillgängliga för myndigheten i den mening som avses i rambeslutet.

Regeringen anser att överföring av ansiktsbilder bör regleras på samma sätt som överföring av fingeravtryck. Ansiktsbilder som finns tillgängliga i Polismyndighetens signalementsregister bör alltså bifogas både vid fortlöpande överföring av uppgifter om dömda personer till den medlemsstat där den dömda är medborgare och när uppgifter ur belastningsregistret lämnas ut på begäran från en annan medlemsstat, om uppgifterna ska användas i ett brottmålsförfarande. Ändringsdirektivets bestämmelser om överföring av ansiktsbilder bör enligt regeringens bedömning genomföras på förordningsnivå.

Ansiktsbilder som överförs till Sverige med stöd av rambeslutet bör kunna behandlas i signalementsregistret. Detta kräver inte några ytterligare författningsändringar.

Regeringen föreslår att om Polismyndigheten behandlar en ansiktsbild av en dömd tredjelandsmedborgare i signalementsregistret ska myndigheten föra in ansiktsbilden i Ecris-TCN.

Regeringen föreslår också ändrade bestämmelser om gallring i belastningsregistret.

Brottsdatalogen ska enligt regeringens förslag kompletteras med en bestämmelse om vad som gäller när en svensk behörig myndighet har fått personuppgifter från en annan medlemsstat i EU eller ett EU-organ och det finns villkor som begränsar möjligheten att använda uppgifterna. Svenska myndigheter ska då följa villkoren oavsett vad som är föreskrivet i lag eller annan författning.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att den lagändring som behövs för att genomföra ändringsdirektivet ska träda i kraft den 28 juni 2022, liksom lagändringen i brottsdatalagen och lagändringarna i fråga om gallring i belastningsregistret. Övriga lagändringar ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Några övergångsbestämmelser behövs inte enligt regeringen.

Motionen

Enligt kommittémotion 2021/22:4548 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 bör fingeravtryck tas på tredjelandsmedborgare som döms för ett brott med maximistraff om minst tolv månader. Enligt regeringens förslag ska fingeravtryck tas och föras in i Ecris-TCN då någon dömts till fängelse i minst sex månader. Motionärerna anser att möjligheten att ta fingeravtryck på den som dömts för brott för vilket maximistraff om minst 12 månader är föreskrivet ska väljas. I propositionen noteras att det skulle vara möjligt att införa detta, vilket skulle innebära ett utökat upptagande av fingeravtryck.

I motionens yrkande 2 framhålls att fingeravtryck ska förstöras av Kriminalvården först efter att uppgifterna verifierats som inlagda och registrerade i Ecris-TCN. Regeringens förslag om ändring i fängelselagen innebär att Kriminalvården omedelbart ska förstöra fingeravtryck och andra biometriska uppgifter när de tagits emot av Polismyndigheten. Det bör enligt motionärerna krävas att uppgifterna ska ha registrerats, inte endast tagits emot, innan Kriminalvården förstör uppgifterna.

Utskottets ställningstagande

När det gäller uppgifter om fingeravtryck gör utskottet ingen annan bedömning än regeringen, dvs. att fingeravtryck bör tas under verkställigheten av den som har dömts till fängelse i minst sex månader. På så vis kommer utvidgningen av möjligheterna att ta fingeravtryck, som utgör ett intrång i den enskildes fri- och rättigheter, inte gå längre än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med utvidgningen.

Vidare anser utskottet i likhet med regeringen att Kriminalvården inte bör behandla fingeravtrycken i större utsträckning än vad som är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen. Efter att fingeravtrycken har tagits emot av Polismyndigheten bör Kriminalvården därför omedelbart förstöra eventuella kopior som myndigheten innehar, liksom de biometriska data som tas fram ur dessa.

Även i övrigt anser utskottet att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och att de bör antas. Därmed tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motion 2021/22:4548 (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation

Ändrade bestämmelser om fingeravtryck, punkt 2 (SD)

av Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Tobias Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4548 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att fingeravtryck på brottnålsdömda ska tas och föras in i Ecris-TCN då någon dömts till fängelse i minst sex månader. Regeringen väljer att inte använda möjligheten att ta fingeravtryck på den som dömts för brott för vilket maximistraff om minst tolv månader är föreskrivet. Regeringen noterar att detta skulle vara möjligt att införa, och det skulle innebära ett utökat upptagande av fingeravtryck. Vi anser att de utökade förutsättningarna för att ta fingeravtryck och att föra in dessa uppgifter i systemet bör genomföras. Fingeravtryck bör därför tas på tredjelandsmedborgare som döms för ett brott med maximistraff om minst tolv månader.

Enligt regeringens förslag om ändring i fängelselagen ska Kriminalvården omedelbart förstöra fingeravtryck och andra biometriska uppgifter när de tagits emot av Polismyndigheten. Det bör förstås kunna antas att handlingar som når Polismyndigheten även omhändertas och registreras, men den mänskliga faktorn kan inte uteslutas. Vi anser därför att fingeravtryck ska förstöras av Kriminalvården först efter att uppgifterna verifierats som inlagda och registrerade i Ecris-TCN. Uppgifterna ska ha registrerats, inte bara ha tagits emot, innan Kriminalvården förstör uppgifterna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:172 Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fängelselagen (2010:610).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Följdmotionen

2021/22:4548 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fingeravtryck bör tas på tredjelandsmedborgare som döms för ett brott med maximistraff om minst tolv månader och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fingeravtryck ska förstöras av Kriminalvården först efter att uppgifterna verifierats som inlagda och registrerade i Ecris-TCN och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816 av den 17 april 2019 om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för att komplettera det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (EU:s förordning om Ecris-TCN).

Termer och uttryck i lagen

2 § Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s förordning om Ecris-TCN. Vad som sägs om tredjelandsmedborgare gäller också unionsmedborgare som även är medborgare i ett tredjeland.

Användning av Ecris-TCN

3 § Ecris-TCN ska användas endast när det görs en sökning i belastningsregistret efter begäran av en myndighet eller av en enskild som begär uppgifter om sig själv.

4 § Om en myndighet i enlighet med artikel 7.1 andra stycket i EU:s förordning om Ecris-TCN i ett visst fall beslutar att Ecris-TCN inte ska användas, ska den underrätta centralmyndigheten om detta i samband med att den begär uppgifter ur belastningsregistret.

5 § När en myndighet begär uppgifter ur belastningsregistret om en tredjelandsmedborgare får Ecris-TCN användas även om ändamålet med sökningen inte är sådant som anges i artikel 7.1 i EU:s förordning om Ecris-TCN.

I dessa fall ska Ecris-TCN användas endast om det efterfrågas av den myndighet som begär uppgifterna.

6 § Vid en sökning i belastningsregistret på en unionsmedborgare ska centralmyndigheten använda Ecris-TCN för att kontrollera om han eller hon förekommer där i egenskap av tredjelandsmedborgare om

1. det av lag eller annan författning följer att ett utdrag ur belastningsregistret ska visas upp eller lämnas, eller
2. det efterfrågas av den som begär uppgifter ur belastningsregistret.

Fingeravtryck

7 § Fingeravtryck som behandlas i Polismyndighetens fingeravtrycksregister med stöd av 5 kap. 12 § första stycket 2 och 13 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska föras in i Ecris-TCN.

Ansiktsbilder

8 § Ansiktsbilder som behandlas i Polismyndighetens signalementsregister med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska föras in i Ecris-TCN.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll¹

dels att 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 8 a §, och närmast före 8 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Fingeravtryck

8 a §

Vid verkställighet utanför anstalt av en dom på fängelse i sex månader ska Kriminalvården förelägga den dömda att lämna fingeravtryck, om den dömda inte finns i det fingeravtrycksregister som förs av Polismyndigheten enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Fingeravtrycken ska lämnas så snart som möjligt efter det att verkställigheten har inletts. Av föreläggandet ska det framgå att beslutet om verkställighet utanför anstalt kan komma att upphävas om föreläggandet inte följs.

Kriminalvården får förelägga den dömda att lämna fingeravtryck på nytt, om det finns särskilda skäl.

Fingeravtrycken ska tas av Polismyndigheten.

14 §²

Beslutet om verkställighet utanför anstalt ska upphävas, om den elektroniska kontroll som avses i 3 § annat än tillfälligt blir omöjlig att upprätthålla. Vistelse på sjukhus eller därmed jämförlig inrättning ska dock inte föranleda

Beslutet om verkställighet utanför anstalt ska upphävas, om den elektroniska kontroll som avses i 3 § annat än tillfälligt blir omöjlig att upprätthålla. Vistelse på sjukhus eller därmed jämförlig inrättning ska dock inte leda till att ett beslut

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1998:618.

² Senaste lydelse 2018:1256.

upphävande av beslut om verkställighet utanför anstalt.

Beslut om verkställighet utanför anstalt ska upphävas om den dömde

1. åsidosätter *vad som åligger honom eller henne* enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen och det som ligger honom eller henne till last inte är av mindre betydelse,

2. begär att så ska ske,

3. inte följer föreläggandet att påbörja verkställigheten eller, när verkställigheten ska påbörjas, är häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt av någon annan anledning än för verkställighet av det straff som beslutet avser, *eller*

4. innan verkställigheten har påbörjats, antingen döms på nytt till fängelse eller får villkorligt medgiven frihet förverkad enligt 26 kap. 19 § eller 34 kap. 5 § brottsbalken på sådan tid att han eller hon ska avtjäna fängelse i mer än etthundraåttio dagar.

om verkställighet utanför anstalt *upphävs*.

1. åsidosätter *sina skyldigheter* enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen och det som ligger honom eller henne till last inte är av mindre betydelse,

3. inte följer föreläggandet att påbörja verkställigheten eller, när verkställigheten ska påbörjas, är häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt av någon annan anledning än för verkställighet av det straff som beslutet avser,

4. innan verkställigheten har påbörjats, antingen döms på nytt till fängelse eller får villkorligt medgiven frihet förverkad enligt 26 kap. 19 § eller 34 kap. 5 § brottsbalken på sådan tid att han eller hon ska avtjäna fängelse i mer än etthundraåttio dagar, *eller*

5. *inte följer ett föreläggande enligt 8 a § att lämna fingeravtryck.*

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:620) om belastningsregister dels att 12 a, 17 a och 18 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 1 c §, och närmast före 1 c § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Användning av Ecris-TCN

1 c §

Det finns bestämmelser om användning av Ecris-TCN i samband med en begäran om uppgifter ur belastningsregistret i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816 av den 17 april 2019 om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för att komplettera det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister och om ändring av förordning (EU) 2018/1726, och

2. lagen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN.

12 a §³

Uppgifter ur registret får efter en begäran som sker med stöd av rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll lämnas ut till en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen för något annat ändamål än att användas i ett brottmålsförfarande om motsvarande rätt att få del av uppgifterna finns för en svensk myndighet.

En uppgift som har förts in i registret med stöd av 4 a § får dock inte lämnas ut om Polismyndigheten har underrättats av en behörig myndighet i den stat som har överfört uppgiften om att uppgiften har gallrats i den staten.

³ Senaste lydelse 2012:762.

17 a §⁴

Utöver vad som följer av 16 och 17 §§ ska en uppgift som har förts in i registret med stöd av 4 a § gallras så snart Polismyndigheten har underrättats av behörig myndighet i den stat som har överfört uppgiften om att uppgiften har gallrats i den staten.

En uppgift som har förts in i registret med stöd av 4 a § *ska alltid gallras senast tjugo år efter den dom eller det beslut som föranledde att uppgiften fördes in i registret.*

Utöver vad som följer av 16 och 17 §§ ska en uppgift som har förts in i registret med stöd av 4 a § gallras så snart Polismyndigheten har underrättats av *en* behörig myndighet i den stat som har överfört uppgiften om att uppgiften har gallrats i den staten.

En uppgift som har förts in i registret med stöd av 4 a § *och är sådan att den inte kan gallras med stöd av 17 §, ska alltid gallras när den utdömda påföljden har verkställts eller annars senast tio år efter den dom eller det beslut som ledde till att uppgiften fördes in i registret.*

18 §⁵

Om det före utgången av den tid som anges i 17 § har gjorts en ny anteckning enligt 3 *eller* 4 § *beträffande* samma person, ska ingen av uppgifterna gallras så länge någon av dem ska finnas kvar i registret. Detta ska dock inte gälla om den nya anteckningen avser penningböter.

En uppgift ska gallras senast tjugo år efter den dom eller det beslut som *föranledde* att uppgiften fördes in i registret. I fråga om uppgift som avses i 17 § 1 eller 8 gäller detta endast om de tidsfrister som anges där har gått ut.

Ska en uppgift som avses i 3 *eller* 4 § gallras enligt denna paragraf, ska även sådana uppgifter som har antecknats i anslutning till uppgiften gallras, om inte regeringen föreskriver annat.

Om det före utgången av den tid som anges i 17 *eller 17 a §* har gjorts en ny anteckning enligt 3, 4 *eller 4 a § som avser* samma person, ska ingen av uppgifterna gallras så länge någon av dem ska finnas kvar i registret. Detta ska dock inte gälla om den nya anteckningen avser penningböter.

En uppgift ska *dock alltid* gallras senast tjugo år efter den dom eller det beslut som *ledde till* att uppgiften fördes in i registret. I fråga om uppgift som avses i 17 § 1 eller 8 gäller detta endast om de tidsfrister som anges där har gått ut.

Ska en uppgift som avses i 3, 4 *eller 4 a §* gallras enligt denna paragraf, ska även sådana uppgifter som har antecknats i anslutning till uppgiften gallras, om inte regeringen föreskriver annat.

Denna lag träder i kraft den 28 juni 2022 i fråga om 12 a, 17 a och 18 §§ och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.

⁴ Senaste lydelse 2014:593.

⁵ Senaste lydelse 2020:619.

4 Förslag till lag om ändring i fängelselagen (2010:610)

Härigenom föreskrivs att det i fängelselagen (2010:610) ska införas en ny paragraf, 8 kap. 7 a §, och närmast före 8 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Fingeravtryck

7 a §

Fingeravtryck av en intagen ska tas vid verkställighet av en dom eller ett beslut på fängelse i lägst sex månader, om den intagne inte finns i det fingeravtrycksregister som förs av Polismyndigheten enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Fingeravtrycken ska tas så snart som möjligt efter det att verkställigheten har inletts.

Fingeravtryck av den intagne får tas på nytt, om det finns särskilda skäl.

Fingeravtrycken ska tas av Kriminalvården eller, om det är lämpligare, Polismyndigheten. Om Kriminalvården tar fingeravtryck ska fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram ur dessa förstöras av Kriminalvården omedelbart efter det att fingeravtrycken har tagits emot av Polismyndigheten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

5 Förslag till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177)

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsdatalagen (2018:1177)

dels att rubriken närmast före 2 kap. 20 § ska lyda ”Överföring av personuppgifter till eller från en annan medlemsstat”,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 20 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

20 a §

Om en svensk behörig myndighet har fått personuppgifter från en annan medlemsstat eller ett EU-organ och det finns villkor som begränsar möjligheten att använda uppgifterna, ska svenska myndigheter följa villkoren oavsett vad som är föreskrivet i lag eller annan författning.

Denna lag träder i kraft den 28 juni 2022.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Härigenom föreskrivs⁶ att 5 kap. 12, 15 och 17 §§ lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2021/22:131 Föreslagen lydelse

5 kap.

12 §

I fingeravtrycks- och signalementsregister får uppgifter behandlas om en person som

1. är misstänkt eller dömd för brott och som har varit föremål för åtgärd enligt 28 kap. 14 § rättegångsbalken, eller

2. har lämnat fingeravtryck enligt 5 kap. 3 § andra stycket lagen (2022:000) om särskild kontroll av vissa utlänningar.

2. har lämnat fingeravtryck enligt 5 kap. 3 § andra stycket lagen (2022:000) om särskild kontroll av vissa utlänningar, 8 a § lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll eller 8 kap. 7 a § fängelselagen (2010:610).

Uppgifter om fingeravtryck som inte kan hänföras till en identifierbar person får behandlas om uppgifterna kommit fram i en utredning om brott.

Personuppgifter som har inhämtats med stöd av 36 § första stycket 2 lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare får inte behandlas i fingeravtrycks- och signalementsregister.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Uppgifter i fingeravtrycks- och signalementsregister om en misstänkt person får inte behandlas längre än tre månader efter det att uppgifterna om den registrerade tagits bort ur misstankeregistret som förs enligt lagen (1998:621) om misstankeregister och ur belastningsregistret som förs enligt

Uppgifter i fingeravtrycks- och signalementsregister om en misstänkt *eller dömd* person får inte behandlas längre än tre månader efter det att uppgifterna om den registrerade tagits bort ur misstankeregistret som förs enligt lagen (1998:621) om misstankeregister och ur belastningsregistret

⁶ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/884 av den 17 april 2019 om ändring av rådets rambeslut 2009/315/RIF vad gäller utbyte av uppgifter om tredjelandsmedborgare och vad gäller det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris) samt om ersättande av rådets beslut 2009/316/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

lagen (1998:620) om belastningsregister. som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister.

Uppgifter som inte kan hänföras till en identifierbar person får inte behandlas längre än trettio år efter registreringen. Sådana uppgifter får dock behandlas sjuttio år efter registreringen om uppgifterna hänför sig till utredningar om brott som anges i 35 kap. 2 § första stycket brottsbalken.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av denna paragraf.

17 §

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter i fingeravtrycks- och signalementsregister.

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket och Kriminalvården får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter i fingeravtrycks- och signalementsregister.

Denna lag träder i kraft den 28 juni 2022 i fråga om 5 kap. 15 § och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.